49ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՎ 1166 — ԱՒԱԳ ՇԱԲԱԹ — 1427 ԱՌՕՒԼ 1888 — 22 ՕԳՍՏ 1823 — 14 ՆԱՒԱՍ 1871

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԻՐ ՈՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒՄ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գլաւոր Ալի Ճամբէք, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ յիշեցնումներ

Մանզումէի Էֆքիար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیه یوی وسیاسی غزه‌در
صاحب امتیازی : اوهانس قریب
اداره‌خانه‌سی باب‌عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամեայ
Պոլսոյ համար	80 ղրշ.	50 ղրշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 դրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մատնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐԵՒԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԱՒԱԳ ՇԻՆԳՇԱԲԹԻ

ՅԻՍՈՒՍԻ ՎԵՐՋԻՆ ԸՆԹՐԻՔԸ

Հրէից Բաղարջակերաց օրն՝ Զատիկը՝ մօտեցած էր։ Այն հրեայ որոշեալ օր մը, Նիսան ամսոյ 15ին, պիտի կատարէր Բաղարջակերաց օրը՝ ի յիշատակ Իսրայէլացւոց Եգիպտոսէ ելլալով Երուսաղէմի կողմերը երթալուն, որ տեղի ունեցաւ Քրիստոսէ իբր 1500 տարի առաջ։

Բաղարջակերաց օրին օրը, Հրեաները սովորութիւն ունէին Երուսաղէմի մէջ գանուող մը մորթել և անխոտ այսինքն լաւաց հացով ուտել։

Քրիստոս 30 տարին անցուցած էր։ Երկու տարիի չափ քարոզած և հրաշագործած էր Երուսաղէմի ու իր շրջականերուն մէջ։ Զատիկէն 6 օր առաջ Բեթանիա եկաւ Յիսուս ուր էր Ղազարոսը զոր մեռնելէն ետքը յղնցուցած էր։ Հոն, ըստ Սիմոնին տունը ընթրիք մը պատրաստուեցաւ ի պատիւ Յիսուսի։ Ղազարոս իր փրկարարին հետ սեղանակից եղած էր և Մարթա, Ղազարոսի քոյրը, սեղանին սպասարկութիւն կ'ընէր, իսկ միւս քոյրը՝ Մարիամ՝ չիր մէջ զետեղուած լիտր մը նարդոսի պատուական և թանկագին իւղ առնելով բերաւ ու Յիսուսի գլուխէն վար թափեց զայն։ Ետքը՝ այս թանկագին իւղին մէկ մասովը անոր ոտքերը օծեց ու իր երկար մազերուն խոտրերովը սրբեց զանոնք։ Հոն ներկայ եղողներէն ոմանք Մարիամի այս ձեռնարկը անվայելուչ զատն, անոր համար որ մանաւանդ Յիսուս երբեք կրօնական քարոզիչ մը, պէտք չունէր այն անուշահոտ իւղով օծուելու։ Իսկարիովտացի Յուդան զայրացին ու բարկութիւնը անկարելի էր բացատրել։ Յուդայ ա'ն ատիճան գրգռուած էր որ մինչեւ իսկ կծու յանդիմանութիւններ ուղղելէ չդադարեցաւ Մարիամին։

—Մազը երկայն խելքը կարճ, կ'ըսէր։ Ինծի ես որ այսչափ մեծարժէք իւղը բերիր Վարդապետին գլխուն վրայ թափելիր։ Ինչ բանի օգտակար եղաւ քու այս զոհողութիւնդ։ Մարդ խելք ունենալու չէ լիտր մը նարդոսի իւղը ասոնկ պարապ տեղը վատնելու համար երբ անիկա 300 դահեկանէ աւելի կարժէ (մեր դրամով մօտաւորապէս 1000 ղրշ.), ինչ որ աղքատներու նպաստից անուկին համար մեծ ծառայութիւն մը կրնար մատուցանել։

Յիսուս հեռուէն կը դիտէր տան մէջ անցած դարձածները, իսկ Յուդայի դժգոհանքները լսելով՝ Թող կուտար որ իր ամբողջ չարաթոյն մթերքը դուրս ժայթքէ ան։ Յուդա աղքատներուն վրայ չէր խորհեր իսկ։ Քրիստոս անոր ագահութիւնը գոհոցնելու դիտումով զանձատ կարգած էր զայն աղքատներու համար քրիստոնէից մէջ հանգանակուած դուռարին։ Յուդա կը դողնար անկէց ուղածին չափ և հիմա անո'ր համար կը յանդիմանէր Մարիամը որ իրեն չյանձնեց 1000 ղրշ.ը և անկէ մեծ բաժին մը չկրցաւ խլել։

Այս մոլի ագահը այնչափ առաջ տարաւ իր յանդիմանութիւնը որ Յիսուս զայն սատակելով.

—Ինչո՞ւ անհանգիստ կ'ընէք Մարիամը, ըսաւ։ Անիկա բարի գործ մը գործեց իմ մասիս։ Աղքատները միշտ ձեզի հետ են։ Ե՛րբ որ ուզէք կրնաք օգնել անոնց, բայց ես միշտ ձեր քով պիտի չմնամ։ Մարիամ ի՞նչ որ ունէր ըրաւ։ Կանուխէն օծեց իմ մարմինս, ինչ որ իմ թաղումս կը նշանակէ։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, բոլոր աշխարհի մէջ, ո՛ւր որ այս Աւետարանը քարոզուի, այս բարեգործութեան յիշատակն ալ պիտի արձագանգուի անոր հետ։

* * *

Հրէից Զատիկը եօթը օր կը տեւէր, որուն առաջին և վերջին օրերը մանաւանդ հանդիսաւորապէս կը տօնուէին։

Յիսուս մանաւոր բնակարան մը չունէր, ո՛չ ալ աշակերտները տեղ մը ունէին ուր կարող ըլլային մեծ տօնը կատարել։ Ուստի, երբ տասներկուքը իրարու հետ կը խորհրդակցէին, Յիսուս անոնցմէ Պետրոսն ու Յովհաննէսը կանչելով.

—Գացէք զատկական սեղանը պատրաստեցէք մեզի որ ուտենք, ըսաւ։

Երկու աշակերտները իրարու երես նայեցան։ Ո՞ւր պիտի երթային և ի՞նչպէս պիտի պատրաստէին։ Պետրոս որ տարիքով մեծ էր,

—Ո՞ւր կ'ուզես որ պատրաստենք Զատիկը, Տէ՛ր, հարցուց։

—Երբ Երուսաղէմ մտնէք, ըսաւ Յիսուս, ձեզի մարդ մը պիտի հանդիպի, որ ուսին վրայ ջուրի սափոր մը (տարի) առած կ'երթայ։ Անոր հետքը մի' կորսնցնէք։ Ո՛ւր որ երթայ հետեւեցէք իրեն, և ո՛ր տունը որ մտնէ, դուք ալ հոն մտնելով տան տիրոջը բարեւ խօսեցէք իմ կողմէս և ըսէք որ մեր Վարդապետը կ'ըսէ թէ ո՞ւր է այն օթեւանը (տունն) ուր աշակերտներուս հետ մէկտեղ զատկական դառնը օգտեմ։

Յովհաննէս և Պետրոս անմիջապէս ճամբայ ելան դէպ Երուսաղէմ ուր գտան Յիսուսի ակնարկած մարդը որ սափոր մը ջուր լեցուցած, կամաց կամաց կը գալէր։ Իրենք ալ հետեւեցան անձայն անչլուկ և անոր տունէ մը ներս մտնելը տեսնելով իրենք ալ մտան և տան տիրոջը հաղորդեցին Յիսուսի խօսքերը։ Տանտէրը չնորհակալութեամբ ընդունեց երկու աշակերտները, զորս տան երկրորդ յարկը մեծ վերնատուն մը հանեց որ բաւական վայելուչ կերպով կահաւորուած էր։

—Ահաւասիկ տան ամէնէն ընտիր վերնատունը, ըսաւ։ Ասիկա կը դնեմ Յիսուսի աբամադրութեան տակ, ուր կրնաք ձեր զատկական ճաշը պատրաստել։

Աշակերտները ամէն պատրաստութիւն տեսան, գառնուկը բաղարջ հացը, գի՛ին դրին սեղանին վրայ և Յիսուս որոշեալ ժամուն երբ իր աշակերտներով ներս մտաւ, զատկական փառաւոր սեղանի մը շուրջ գտաւ ինքզինքը։

Երբ սեղան նստան,

—Տղա՛ք, ըսաւ Յիսուս, շատ սիրոտս կը փափաքէր որ այս Զատիկը ձեզի հետ կատարեմ։ Ասիկա զատկական վերջին սեղանն է, ուր ձեզի հետ պիտի նստիմ իմ չարչարուելէս առաջ։ Վստահաբար կ'ըսեմ ձեզ որ այլ ևս պիտի չուտեմ ասկէ մինչեւ որ Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ կատարուի ան։

Աշակերտները զատկական զուարթ սեղանին շուրջ իրենց Վարդապետին արտայայտած այս տխուր յայտնութեանէն սրտաբեկած, չէին ուզեր պատասխան մը բան իսկ բերան դնել։ Յիսուս ճաշի ժամանակ հաց առաւ սեղանէն, օրհնեց զայն, կտրեց ու աշակերտներուն տալով ըսաւ,

—Առէք, կերէք, ասիկա իմ մարմինս է, որ ձեզի համար տրուած է, ասիկա ըրէք զիս յիշելու համար։

Ետքը գինիով լեցուն բաժակը տուաւ, գոհացաւ ու տուաւ անոնց ու ըսաւ,

—Ասկէ խմեցէք, իմ նոր ուխտարիւնս է աս որ ձեզի ու շատերու համար կը թափուի։ Ասկէ ետքը անդամ մը ևս գինի պիտի չխմեմ բնաւ մինչեւ այն օրը երբ նորէն խմեմ զայն Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ։

Աշակերտները իրարու յաջորդող այս տխուր տեսարաններէն վերջին ծայր յուզուած, գրէթէ զատկական սեղանէ մը աւելի մահուան մը մէջ կը կարծէին զիրենք։

Պահ մը աշակերտներուն մէջ խնդիր եղաւ թէ ո՞վ է իրենցմէ մեծը։ Յիսուս անուղղակի պատասխան մը տալու համար այս անպատեհ վեճին, ընթրիքը կիսատ թողլով ոտքի ելաւ, հագուստները մէկդի դրաւ ու զենջակ մը (փեշեսիմայ) առնելով մէջքը փաթթեց։ Ետքը կոնքի (լեհեն) մը մէջ ջուր լեցուց ու սկսաւ աշակերտներուն ոտքերը լուալ այն ջուրին մէջ ու փաթթուած զենջակովը սրբել զանոնք։ Երբ կարգը Սիմոն Պետրոսի եկաւ, այս վերջինը ոտքերը քաշելով,

—Տէ՛ր կը վայլէ՞ որ դուն իմ ոտքերս լուաս, ըսաւ։

—Ի՞նչ որ ես կ'ընեմ, դուն հիմա չես հասկնար, պատասխանեց Յիսուս։ Ետքը խելքդ պիտի հասնի։

—Տէ՛ր, կրկնեց Պետրոս, չեմ կրնար հանդուրժել որ դուն իմ ոտքերս լուաս։

Յիսուս պնդելով իր առաջարկին վրայ,

—Եթէ ես քու տաքերդ չլուամ ըսաւ, դուն ինծի հետ բաժին չես կրնար ունենալ։

Յիսուսի այս վերջին խօսքերէն ազդուելով, Պետրոս առաջ անցաւ ու բոլորանուէր սրտով,

—Եթէ այնպէս է, ըսաւ, չէ թէ միայն տաքերս այլ նաեւ ձեռքերս ու գլուխս ալ լուա։

Յիսուս պատասխանեց,

—Ոտքերը լուալէ զատ ուրիշ բանի պէտք չունի լուացուածը որ բոլորովին մաքուր է արդէն, և դուք մաքուր էք ալ, բայց ո՛չ ամէնքդ։

Յիսուս ակնարկութիւն մը ընել կ'ուզէր հոս Յուդայի երբ կ'ըսէր թէ անմաքուրներ ալ կան ձեր մէջ։

Մեծ Վարդապետը, աշակերտներուն ոտքը լուալէ ետք, հագուստները հագնելով, կրկին սեղան նստաւ ու աշակերտներուն ըսաւ,

—Գիտէ՞ք, ի՞նչ բրի հիմա ձեզ։ Դուք զիս Վարդապետ ու Տէր կը կանչէք, աղէկ ալ կ'ընէք, որովհետեւ ճշմարտապէս ձեր ալ ուսուցիչն ու վարդապետն եմ։ Արդ, ես որ ձեր ու վարդապետ ըլլալով ձեր ոտքերը լուացի, պէտք է որ դուք ալ իրարու ոտքերը լուաք։ Ասիկա իբր օրինակ մը տուի ձեզի, որպէսզի դուք ալ իրարու ընէք։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ ծառան իր տիրոջմէն մեծ չէ, ոչ ալ դրկուողը զինքը դրկողէն մեծ է։ Դուք այս ամէնը գիտէք, բայց երանելի էք եթէ ձեր գիտցածները կատարէք։ Ամէնուդ չեմ ըներ այս ակնարկութիւնը վասնզի կը ճանչնամ իմ ընտրած մարդիկս, այլ՝ որպէսզի կատարուի այն գրուածը թէ անհաց իմ հետս հաց կուտէր, ինծի դէմ խաբեութիւն ընելու եղաւ։

Յիսուս վերջին ծայր յուզուած,

—Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ, ըսաւ, հոս այս սեղանին ներկայ եղողներէն մէկը, որ ինծի հետ հաց ի՛ուտէ, պիտի մատնէ զիս։ Ես կ'երթամ ինձ համար սահմանուածը կրելու, բայց վայ անոր, որուն ձեռքով կը մատնուիմ ես։

Աշակերտները որ մինչեւ ցարդ Յիսուսի արտայայտած տխուր գաղափարներէն յստակ բան մը չէին հասկրցած, հիմակ անոր այս վերջին բացայայտ ճշմարտութիւնէն զարհուրած, չուարեցան ու սկսան իրարու երես նայիլ թէ որո՞ւ համար կ'ըսէ ան։ Վարկեան մը լռութիւն տիրեց սեղանին շուրջ։ Աշակերտներուն ամէնէն փոքրիկը՝ Յովհաննէս՝ որ Յիսուսի սիրելին էր, նստած էր Մեծ Վարդապետին քովիկը։ Ասանկ ծանր խնդրի մը համար ո՛չ ոք կրնար համարձակիլ բացատրութիւն պահանջելու։ Պետրոս գիտնալով որ Վարդապետը չափազանց կը սիրէ Յովհաննէսը ու չի մերժեր զայն, ձեռքը ըրաւ անոր որ հարցնէ թէ ո՞վ է այդ տպերախտ ու դատապարտեալը։ Յովհաննէս, Պետրոսի ակնարկներէն քաջալերուած, անմիջապէս երկու ձեռքերով Յիսուսի վզին փաթթուեցաւ ու արտասուալեցուն աչքերով,

—Տէ՛ր, հեծկլտաց, ո՞վ է այն զոր ակնարկել կ'ուզէք։

Յիսուս պատասխանեց,

—Որո՛ւ որ պատառը թրջելով տամ, անիկա՛ է ակնարկածս։

Ու անմիջապէս պատառը կերակուրին ջուրին թաթխելով Իսկարիովտացի Յուդային երկնցուց։ Ետքը, խօսքը անոր ուղղելով,

—Գնա՛ ի՞նչ որ պիտի ընես չուտով ըրէ։ ըսաւ։

Սեղանակից աշակերտները բան մը չհասկցան ասկէ։ Վասնզի ոմանք կը խորհէին թէ որովհետեւ գանձանակը Յուդային քով էր, Յիսուս այսպէս ըսելով ըսել կ'ուզէր Յուդայի թէ՝ գընա ծախսա առ ինչ որ մեզի պէտք է այս տօնին և կամ աղքատներուն արուելու համար։ Եւ սակայն Յուդա հասկցաւ թէ ի՞նչ ըսել կ'ուզէր Վարդապետը։ Պատառին հետ մէկտեղ սատանան ալ մտած էր անոր սրտէն ներս, որ պատառը առնելէ ետք անմիջապէս դուրս ելաւ։

Ու գիշեր էր։

Այս է Ընթրեաց խորհուրդը, զոր Հայ եկեղեցին կը կատարէ այսօր՝ Աւագ Հինգշաբթի՝ ընդհանուր եկեղեցիներու մէջ։

"ԹԱՂՈՒՄ„Ը

Այս բառը նախ իբր արժատ թաղեմ բայն՝ թէեւ կը նշանակէ թաղուիլ, և սակայն երկրորդական առումով կը նշանակէ Քրիստոսի դագաղը։ Բայց պէտք է հարցնել Նիկոդիմոսին և Արեմատացի Յովսէփին թէ՝ արդեօք Յիսուսը խաչէն վար առնելէն ետքը դագաղո՞վ փոխադրեցին զերեզման։ Աւետարանը այս պարագան բոլորովին լռութեամբ կ'անցնի։ Բայց քանի որ Թաղումը Հայ Եկեղեցւոյ մէջ մուտ գտած է, միայն անոր վրայ խօսինք այժմ, թէ ինչպէս պարտինք պաշտել զայն։

Գիտենք որ քահանայութեան ժամանակ քահանաները ուսամբարձ կը կրեն հանդուցեալ եկեղեցականին դագաղը։ ուրեմն սրբոյն արժան է որ Երկնաւոր Քահանայապետին ասուածացեալ մարմնոյն դագաղը քահանաներէ պաշտուի։ տարիս խիստ իրաւացի է, սակայն չատ եկեղեցիներու մէջ քահանաները թուով պակաս ըլլալնուն՝ այս պարտականութիւնը լիովին կատարել անկարելի եղած է։ Քահանայից ձեռքով կատարուելիք ուրիշ սրբանուէր պաշտամունք տեղի տուած են թաղումը կրելու պարտականութեան, թէեւ հին ուխտին Տապանակը քահանաները միայն պարտական էին բառնալու, բայց անոնց թըւով խիստ չատ էին, մինչ մենք խիստ քիչ ունենալնուս՝ երկրորդական պաշտօնեաները պէտք է կրեն թաղումը։ Սակայն բնաւ չունինք, ո՛չ սարկաւագ և ո՛չ կիսասարկաւագ, ինչպէս ի հնումն կային Ղեւտացիք, որոնք միայն խորանին կամ տաճարին ծառայութիւնները ընելու պաշտօն ունէին։ մենք դպրութեան փոքր ատիճանները ընդունող դպիրներ անդամ չունինք ի պահանջել հարկին քահանայից ծառայելու։ ուստի այդ պաշտօնը ստիպուած ենք աշխարհականներու յանձնել։ Բայց այս փափուկ պաշտօնը ստանձնելու համար ի՞նչպիսի մարդիկ ընտրենք։ Անհաւատիկ դպրոցական պատանիներ, բայց անոնց հասակն ալ չատ անդամ անբաւական կ'ըլլայ անոր, ուստի, այս առթիւ չատ թաղերու մէջ ջահանկիրները ուխտած են այս ծառայութիւնը մատուցանելու և կը կատարեն սրտի մաքր այլապի տարիներէ ի վեր։ Բայց մենք առանց յիշելու աստուածային ցաւքը, արտաքին երեւոյթով կը դատենք մարդը և զանոնք անարժան կը համարենք այսպիսի նուիրական պաշտօնի մը. մինչդեռ Յիսուս առանց քաշուելու չատ անգամ կը կենակցէր մեղաւորաց ու մաքսաւորաց հետ՝ որպէս զի անոնց հաւատքը զօրացունէ։ Իսք կ'ըսէր անդադար «ոչ ինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց այլ հիւանդաց և ոչ եկի կոչել զարդարս այլ զմեղաւորս»։ Եւ երբ աստուածատաքն Սամուէլ Դաւիթի տեղ Յեսսէի տ'ղրանիկ որդին եղիտաը կը պատրաստուէր օծելու՝ Աստուած չթողուց ըսելով. «Մարդ հայի յերեսս մարդոյ՝ Աստուած հայի ի սիրտ մարդոյ»։ Ուրեմն կրնանք հետեւցնել թէ թերեւս այդ ջրհանկիրներուն մէջ աւելի ջերմեռանդներ կը գտնուին՝ որոնք աւելի երկիւղածութեամբ ու ակնածանքով մատչելու համար այդ նուիրական առարկային, առաջուց կը մաքրուին, կը լուացուին ու կ'ածիլուին։

Քահանաները իրարու չատ տարակարծիք են թաղումին մէջ դրուելիք առարկային համար, ոմանք մինչեւ անգամ իբրեւ մարմին Քրիստոսի ուզեցին Սրբատուփը դնել անոր մէջ, բայց ըստ իս անպատշաճ է. Քրիստոսի թաղման պակերը միայն կը բաւէ։

Հիմա Տօնացոյցին մէջ յիշուած թաղման թափորը կաղմելէ վերջը, աջակողմեան պատարանի պարտէզէն դուրս հանելով ու եկեղեցիին արտաքին շրջանը բոլորելով, մէջտեղի աւագ դուռնէն ներս պիտի մտցուցնենք և պիտի զետեղենք սեղանին վրայ, ոչ թէ տաճարին մէջ՝ վասն զի թաղումը Յիսուսին է. մանաւանդ որ քահանային դագաղն անգամ սեղանին վրայ կը դրուի. բայց այս թափորի պահուն կարեւոր բան մը կայ, որ բոլորովին զանց առնուած է և գործադրելու համար նորէն յիշենք քահանայութեան։ Հանգուցեալ քահանան տունէն եկեղեցի և եկեղեցիէն ալ գերեզմանատուն առաջնորդուած ատեն չորսական սեղ հանդիսատ կ'առնուի՝ մէյ մէկ աւետարանով. յաւիտենական Քահանային՝ Յիսուսի դագաղը քահանայէ մը նուազ արժանիք ունի որ այդ քառեակ դագաղները կը զլացուին անկէ. և ինչո՞ւ համար Յիսուսի թաղման յատուկ չորս աւետարանները չկարդացուին անոր յուզարկաւորութիւնը կատարուած պահուն։ Իրաւ, պիտի ըսէք թէ թափորն առաջ արդէն թաղման աւետարան ը կարդացինք, բայց ատիկա չբաւեր։ Նոյն իսկ թափորի պահուն կարդանք որ արարողութիւնները աւուր պաշտօնի ըլլան։ Կրնայ ըլլալ որ առարկուի թէ անանկ բան չկայ Տօնացոյցին մէջ։ Եւ ալ կը հարցունեմ. «Թաղում պիտի պատցուցնես» գրուած է Տօնացոյցին մէջ. սակայն ինչպէս որ քանի մը անգամ կրկնած ենք, ամէն պարագայի մէջ Տօնացոյցին դիմելով հանդերձ, երբեմն ալ պաշտաօնութեանը նայելու է։

Ցաւ ի սիրտ կը յայտարարեմ թէ չատերը Տօնացոյց նայիլ ալ չգիտնալնուն՝ մեծ պահոց մէջ վարագոյր բանալու կամ գոցելու պահուն անտեղեակութիւններ կը պատահին, ինչպէս նախորդ չաբթու կէսակ Բաչայի եկեղեցւոյն մէջ։ Ահաւասիկ մուտն ի վիրապն Լուսաւորչի ասնին ասնացոյցին գրածը. «Յորում խորանի մատուցանելոց ես զպատարագն, զայն խորանն միայն բացցես և զկնի պատարագին դարձեալ փակես». ըսել է որ նախորդ երեկոյին նախատօնակի ատեն խորան մը պիտի բանաս և հետեւեալ առաւօտ պատարագէն վերջը դարձեալ պիտի փակես. ասոր վրայ այլեւս առարկութիւն ընելու տեղ մը չկար։ Դարձեալ նոյն օրը ըստ Տօնացոյցի, ճաշու չարականն է «Վերինք ամենայն այսօր ցնծացեք ընդ... փառն Սեպուհեայ... քանզի ի նմա հանդեաւ սուրբն Գրիգոր»։ Հիմա կը հարցնեմ, այդ օրը այս չարականը երգելու տեղը կա՞յ, հարկաւո՞ր է, վասն զի նոյն օրը Լուսաւորիչ ոչ Սեպուհ լեռը գնաց և ոչ հոն մեռաւ։ Բայց եթէ քիչ մը խորհինք, պիտի հետեւցնենք թէ Տօնացոյցը անուշադրութեամբ դրած է այդ օրուան այն չարականը, զոր պէտք չէ երգել։

Կը յուսամ որ Պատուարժան եկեղեցական Ս. Հարք ուշադրութիւն ընծայել կը համին այն դիտողութիւններուս և կը ջանան գործադրել եկեղեցական արարողութիւնները աւելի փառաւորութեամբ։ Զմոռնամ ըսելու թէ ըստ Տօնացոյցի՝ Զատիկի առաւօտուն ալ չորս թաղման աւետարանները կը կարդացուին, եկեղեցիին չորս կողմերը, բայց ասոնք արդէլ մը չեն ուրբաթ երեկոյին թաղման թափորի պահուն ալ նոյն աւետարանները կարդնելու, մանաւանդ որ Ս. Մատենագիրք բուն իսկ այդ կէսը մասնաւորապէս գրած են՝ այդ իրական պատմութիւնն ընելով, այսինքն Աւագ Ուրբաթ երեկոյ Յովսէփ կուգայ Պիղատոսէն կը խնդրէ Յիսուսի մարմինը, զոր խաչէն վար առնելով կը տանի գերեզմանը կ'ամփոփէ։ Մենք ալ երբ նոյն երեկոյին միեւնոյն արարողութիւնը կը կատարենք, պէտք է որ ըրածնիս աւետարանով հաստատենք՝ ժողովրդեան ներեռանդութիւնը աւելի արծարծելու համար։

Ուսուցիչ Կրօնի
Գ. Կ. ՊԱՄՄԱՃԵԱՆ

Սկիւտար
6. Գ. — Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ մէջ երկար ատենէ ի վեր այս դրութիւնը ընդունուած ըլլալով՝ ըստ այնմ կը շարունակուի ցարդ։ ՆՈՑՆ

ՓԱՆՈՍԵԱՆԻ ՀՈԳԵՇԱՆԳԻՍԸ ՊԱՐՏԻԶԱԿԻ ՄԷՋ

Մանզումէի նախկին արտօնատէր ու նշանաւոր հրապարակագիր Կարապետ էֆ. Փանոսեանի մահը ո՛չ նուազ տխրութիւն պատճառեց հոս, Պարտիզակի համայնքին, որ չատ կանուխ առիթ ունեցած է մօտէն ճանչնալու ժողովրդական հրապարակագրին բարեսիրտ, զթաւէր ոգին։ 1868ին, սոսկալի սով մը ծայրայեղ թշուառութեան կը մատնէ Իզմիրի շրջակայ գիւղերու ժողովուրդը։ Հացին պակաս չատեր գերեզման առաջնորդելու պատճառ, իբր նախախնամութիւն կը հատնի Կարապետ էֆ. Փանոսեան, որ Պոլսոյ մէջ անձամբ հանգանակած գումարով 600 պարկ ալիւր, մասնաւոր մը բեռցուցած, Պարտիզակ կը բերէ անձամբ բաշխելու համար։ Կրթասէր և ուղղամիտ մարդ, հաւատացած ու գործունեայ կեսարացի, Փանոսեան ալիւրը բաժնած ատեն, ամէն նպաստնակալ հողագործներէ խօսք կ'առնէ փոխադարձաբար քանի մը օր աշխատիլ յարմար տեղ մը ազգապատկան հասութաբեր պարտէզ մը շինելու համար։ Այսպէս, Ս. Մինասի հմբաւուր պաղջուրին տակ գտնուող ընդարձակ անտառը քանի մը չաբաթէն կը քակուի ու կը պատրաստուի մեծ պարտէզ մը։ որ ժմնելով վարժարանին տարեկան մինչեւ 25–30 ոսկի հասոյթ կը սկսի արտադրել։ Առով Փանոսեան չափազանց կը սիրուի Պարտիզակցիներ, որ յաւէտ երախտապարտ սրտով պիտի պահէ անոր անմահաց յիշատակը։

Նոյն յիշատակի յաջողութեան և երախտագիտութեան արտայայտութիւնն էր որ երէկ տեղի ունեցաւ գիւղիս Ս. Յակոբ եկեղեցիին մէջ, հանդիսաւորապէս կատարուելով Փանոսեանի հոգեհանգստեան պատարագը, Արժ. քահանայ հայրերու և Թաղ. Խորհուրդին պատշաճ ու գեղեցիկ որոշումով։

Տ. Կարապետ Ծ. վարդ. Մազլումեան, վիճակիս Առաջնորդական շրջանի փոխանորդը, որ Ս. Առաջնորդին կողմէ և գիւղէս եղած կրկին հրաւէրներու վրայ չաբաթէ մը ի վեր ծնունդս վայրը վերադարձած էր, Յաղկաղաղարդի առթիւ խօսած իմաստալից քարոզէն վերջ, յիշատակեց ազգին դեռ նոր կրած անդարմանելի կորուստը, յանձին Կարապետ Փանոսեանի։ Յուզիչ շնչաւորով դրուատիքն ըրաւ մեծ լրագրողին, ի վեր հանելով անոր մէջ կոթողի ու խիղախ ոգին, անաչառ ու բեղուն միտքը, մարդասէր ու գթասիրտ մարդը, Տէրութեան և ազգին հաւատարիմ ծառայողը, անձնուէր ու ճշմարիտ զաւակը Հայ Ս. եկեղեցւոյ, զոր գիտցաւ պաշտպանել օտար դաւանութիւններու յարձակումին դէմ։ Եւ մասնաւորապէս մէջ բերելով ողբացեալին Պարտիզակի 1868ը սոսկալի տարին կատարած բարերար դերը, հրաւէր կարդաց հաւատացեալ ժողովրդեան սրտերանդն մասնակցիլ հոգեհանգստեան ու աղօթել երախտաւորին հոգւոյն համար, որուն մասնաւանդ վերջին տարիներու մէջ անցուցած առաջապահ կեանքը պատկերեց ու վերջացուց երկնային վարձ մաղթելով անոր դժբաղդ օրերը իրենց օգնութիւններով քաղցրացուցող անձնուրութեանց, ի մասնաւորի Մանզումէի արդի արտօնատէր և Տնօրէն Յովհաննէս էֆ. Գայսէրեանի և խմբագրական մարմնին, որոնց հրապարակաւ ցուցակագրութիւն յայտնեց այս սրտաբուղ առթիւ։

Հոգեհանգստեան պաշտօնը սովորականէն աւելի հանդիսաւորութեամբ և լուսաւորեալով կատարուեցաւ, հանդիսապետութեամբ Առաջն. Փոխանորդ Տ. Կարապետ Ծ. վարդապետի։ Տիրադղեցիկ չարականները ներդաշնակ և յուզիչ կերպով կարդացին երգեցիկ մանչեր, որոնք կարծես իրենց հայրերուն ճանչուոր դէմքին թաղած սուգը կը հաղնէին իրենց ապաւորիչ եղանակներով։

Պարտիզակ, 11 ապրիլ ***

ՄԱՆԶՈՒՄԷ

Թերթիս հինգշաբթի և նախկին աբ. նօրէն խմբագրապետ ողբացեալ Կարապետ էֆ. Փանոսեանի մահուան առ-

թիւ. ընդունեցինք ցաւակցական այցելութիւնները մայրաքաղաքիս թէ՛ կրօնական և թէ աշխարհական դասակարգէ բազմաթիւ պատուաւոր անձնաւորութեանց։

Նոյնպէս այս տխուր առթիւ թէ՛ մայրաքաղաքէս և թէ գաւառներէն ստացանք խիստ շատ ցաւակցական ու միսիթարական նամակներ։ Ասոնց մէջնուն, ինչպէս նաեւ Պարտիզակի հոգեհանգիստը կազմակերպող կրօնական և աշխարհական անձնաւորութիւններուն մեր ջերմ շնորհակալիքն ու անկեղծ յարգանքները կը մատուցանենք։

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ Ծ. ԱՐԵՒԵԼԻԻ ՄԷՋ

ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ԿԸ ԿՆՃՌՈՒՏԻ

Բօժէսթվէնսքի պարտաւորուեցաւ ճամբայ ելնել Ֆրանսական Հնգկայնեաւ և Անոնամի Ջուրերէն։ Ճարտն հասկցուց Ֆրանսայի որ ռուս նաւատորմին ներկայութիւնը նոյն ջուրերուն մէջ պիտի պարտաւորէ զինքը խիստ մի՛ջոցներու դիմելու։ Յայտարարութիւնը պարզ այլ կարուկ ոճով եղաւ, և Ֆրանսայի կը մնար համակերպիլ իսկոյն այդ որոշման, և հասկցնել Ռուսիոյ թէ խնդիրը կը կնճռոտի, եթէ Բօժէսթվէնսքի ա՛լ աւելի երկար մնայ իր ջուրերուն մէջ։ Ռուս նաւատորմիզը Քամրանքէն մեկնած ըլլայ թէ ոչ, — որովհետեւ Ճարտնի մէջ դեռ բոլորովին վստահ չեն որ Ռուսաք մեկնած ըլլան — յայտնի է թէ Ճարտի և Ֆրանսայի միջեւ յարաբերութիւնը բաւական ուրուտ են, եթէ Թիւրիմացութիւնները կրկնուին ուրիշ անգամ մը ալ, գործերը կրնան իսկոյն գէշի երթալ երկու Տէրութեանց մէջ։ Արդէն Ֆրանսա միջոցներ ձեռք առած է Հնդկաչինը պաշտպանելու, և մանաւոր յանձնաժողով մը պաշտօն ունի ծովային նախարարութեան մէջ մանրամասն տեղեկագիր մը պատրաստելու նոյն ծովեզերքներուն պաշտպանութեան համար։

Ֆրանսա, որ Գերմանիոյ հետ բաւական կարեւոր գործ մը ունի կարգադրելու, և այս պատճառաւ Անգլիոյ ազդեցութիւնը ապահովելուն մէջ տոգին չահ ունի, իսկոյն հաճախեցաւ Ճարտնի դեսպանին դիտողութիւններուն։

Խնդիրը ա՛յն է սակայն թէ Ծ. Արեւելքի պատերազմը ներկայ անորոշ կացութեան մէջ գտնուած ժամանակ, ադին Եւրոպայի մէջ երկու քաղաքակիրթ և ազատ Տէրութիւններ, Գերմանիա և Գերմանիա, որ բան օրէ իրարմէ կը պազին Մարոքի խնդրոյն համար, և խաղաղութեան բարեկամներուն մատնոյցը կ'աւելցնեն։ Այս պարագան կը ծանրացնէ մեծապէս Միջազգային Կացութիւնը, որովհետեւ բնականաբար դիրին է մակաբերել թէ ի՛նչ սակայն, աղէներու դրուելու կրնայ բացուիլ, եթէ այդ երկու Տէրութիւնները խաղաղութեամբ չկրնան կարգադրել իրենց բանակռիւը։ Անգլիական մամուլին լեզուին նայելով, Ֆրանսայի կողմն է իրաւունքը, և յորդոր կը կարդացուի անոր պինդ կենալ իր ընթացքին մէջ, և Գերմանիոյ պահանջումներուն տեղի չտալ։ Այս երեւոյթը ոչ մէնին ծանրակշիռ է, և եկէ Ալպիոնի հնաւանդ դիպլոմատիական հնարքները չատ ծանօթ չըլլային պատմութեան մէջ, առաջին ակնարկով իսկ կարելի էր իրաւ անտարակուսելի իրողութիւն մը ցոյց տալ թէ Անգլիա պատրաստ է իր բոլոր զօրութիւնը նետելու մէջ դնելու ի նպաստ Ֆրանսայի, եթէ գործերը գէշ երթան անոր և Գերմանիոյ միջեւ։ Լոնտոնեան մեծ օրաթերթին Թայմսի լեզուն տարբեր մեկնութիւն չի կրնար վերցնել, եթէ ի՛նչպէս ըսինք, Անգլիա պատմութեան մէջ մէկէ աւելի անգամներ իր բուն դիրաւորութիւնը պարզած չըլլար վճռական վայրկեանին, ինչպէս աղէկգիտեն Ֆրանսացիք։ Եթէ Գերմանիա ինքզինքը Մեծն Բրիտանիոյ բռնելիք ընթացքին վրայ իրօք անկասկած ըլլար, այսինքն եթէ իրօք գիտնար թէ Անգլիա բացարձակապէս պիտի աջակցի Ֆրանսայի, ոչ միայն իր դիւանագիտութեան, այլ նաեւ նիւթական զօրութեան առաւելութեամբ, չպիտի ուզէր շատ առաջ երթալ ա՛նպիտի խնդրոյ մը մէջ, զոր Ֆրանսա կարծեց վերջացած համարիլ Անգլիոյ հետ իր հաճախութեամբը։

Բայց կ'երեւի թէ բանը ասանկ չէ, և առիթէն օգտուիլ միայն կ'ուզէ Անգլիա, առաջ մխիթէն շաղանակները Ֆրանսայի քաշել տալու համար։ Ֆրանսա ինչպէս համարձակի մտաներ խոթել այդ տաք մխիթին մէջ, ուր անգամ մը այրեցաւ։ Խիստ դժուարին գացութեան մը մէջ է Ֆրանսա։ Մէկ կողմէն իր զինակիցը կը սկսրանայ Ծ. Արեւելքի զինուորական դէպքերուն հետեւանքը, միւս կողմէն այդ սակարութեան հետեւանքները ուղղակի ինքզինքը Ֆրանսա ալ կրել կը պարտաւորուի, քանի որ Ճարտն կ'սպառնայ հաստատակաց թշնամի մը ըլլալ երկու զինակիցներուն։ Այս դժուարութեան վրայ հիմա աւելցուցէք նաեւ Գերմանիոյ հետ ունեցած կնճռոտութիւնը, և կրնաք ըմբռնել անոր վիճակը։

Այս խնդրոյն հետեւանքով Եւրոպայի միջազգային կացութիւնը խիստ անորոշ կը մնայ։ Ծ. Արեւելքի Պատերազմը կրնայ տակաւին միջազգային չփոթութիւններու առիթ ընծայել, որ կը վախցուի թէ կը կանխէ գերմանեւ-ֆրանսական միջադէպով։

Ֆրանսա խիստ զօրաւոր պատճառներ ունի Գերմանիոյ հետ հաճախայնութեամբ երթալու տակաւին։ Գերմանիա բանակը մի՛շտ աւելի զօրաւոր է քան ֆրանսական բանակը, որ իրաւ է թէ 1870ի Բանակը չէ։ Գերմանիոյ և Ֆրանսայի գիտութիւնը ծովու վրայ չի տանար իր վճռականութիւնը, քանի որ երկու Տէրութիւնք սահմանակից են ցամաքէն, և ցամաքի վրայ առաւելութիւնը յաւէտ Գերմանիոյ կողմն է։ Իրաւ է որ Ճարտնի և Ռուսիոյ պատերազմէն առաջ ընդհանուր կարծիքը ա՛յն էր թէ ցամաքի վրայ առաւելութիւնը Ռուսիոյ կողմն է, և յետոյ, դէպքերը ամենափառաւոր տեսակէտ հերքում մը տուին այս ենթադրութեան։ բայց պարզ դէպքէ մը ընդհանուր հետեւութիւն պլոք չէ հանել, և նոյն եզրակացութիւնը ճիշդ չի կրնար ըլլալ Ֆրանսայի և Գերմանիոյ հանդիպակաց դիրքին և պինդ որական զօրութեան համար։ Տարակոյս չկայ որ եթէ Ճարտն ցամաքի կողմէն հասնելուն ալ Ռուսիոյ, դէպքերը ամենափառաւոր տեսակէտ հերքում մը տուին այս ենթադրութեան։ բայց պարզ դէպքէ մը ընդհանուր հետեւութիւն պլոք չէ հանել, և նոյն եզրակացութիւնը ճիշդ չի կրնար ըլլալ Ֆրանսայի և Գերմանիոյ հանդիպակաց դիրքին և պինդ որական զօրութեան համար։ Տարակոյս չկայ որ եթէ Ճարտն ցամաքի կողմէն հասնելուն ալ Ռուսիոյ, դէպքերը ամենափառաւոր տեսակէտ հերքում մը տուին այս ենթադրութեան։ Ծ. Արեւելքի պատերազմը կրնայ տակաւին միջազգային չփոթութիւններու առիթ ընծայել, որ կը վախցուի թէ կը կանխէ գերմանեւ-ֆրանսական միջադէպով։

Ֆրանսա խիստ զօրաւոր պատճառներ ունի Գերմանիոյ հետ հաճախայնութեամբ երթալու տակաւին։ Գերմանիա բանակը միշտ աւելի զօրաւոր է քան ֆրանսական բանակը, որ իրաւ է թէ 1870ի Բանակը չէ։ Գերմանիոյ և Ֆրանսայի գիտութիւնը ծովու վրայ չի տանար իր վճռականութիւնը, քանի որ երկու Տէրութիւնք սահմանակից են ցամաքէն, և ցամաքի վրայ առաւելութիւնը յաւէտ Գերմանիոյ կողմն է։ Իրաւ է որ Ճարտնի և Ռուսիոյ պատերազմէն առաջ ընդհանուր կարծիքը ա՛յն էր թէ ցամաքի վրայ առաւելութիւնը Ռուսիոյ կողմն է, և յետոյ, դէպքերը ամենափառաւոր տեսակէտ հերքում մը տուին այս ենթադրութեան։ բայց պարզ դէպքէ մը ընդհանուր հետեւութիւն պլոք չէ հանել, և նոյն եզրակացութիւնը ճիշդ չի կրնար ըլլալ Ֆրանսայի և Գերմանիոյ հանդիպակաց դիրքին և պինդ որական զօրութեան համար։ Տարակոյս չկայ որ եթէ Ճարտն ցամաքի կողմէն հասնելուն ալ Ռուսիոյ, դէպքերը ամենափառաւոր տեսակէտ հերքում մը տուին այս ենթադրութեան։ Ծ. Արեւելքի պատերազմը կրնայ տակաւին միջազգային չփոթութիւններու առիթ ընծայել, որ կը վախցուի թէ կը կանխէ գերմանեւ-ֆրանսական միջադէպով։

Ֆրանսա խիստ զօրաւոր պատճառներ ունի Գերմանիոյ հետ հաճախայնութեամբ երթալու տակաւին։ Գերմանիա բանակը միշտ աւելի զօրաւոր է քան ֆրանսական բանակը, որ իրաւ է թէ 1870ի Բանակը չէ։ Գերմանիոյ և Ֆրանսայի գիտութիւնը ծովու վրայ չի տանար իր վճռականութիւնը, քանի որ երկու Տէրութիւնք սահմանակից են ցամաքէն, և ցամաքի վրայ առաւելութիւնը յաւէտ Գերմանիոյ կողմն է։ Իրաւ է որ Ճարտնի և Ռուսիոյ պատերազմէն առաջ ընդհանուր կարծիքը ա՛յն էր թէ ցամաքի վրայ առաւելութիւնը Ռուսիոյ կողմն է, և յետ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳ. ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ

Ս. ԶԱՏԿԻ ՍՈՒՐԲԻ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԱԿԱՆ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն Ս. Զատկի տօնին շնորհաւորութեան պաշտօնական այցելութիւնները պիտի ընդունի նոյն տօնի երկրորդ օրը, Երկուշաբթի Ապրիլ 18, ժամ 7ին. Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ։

Իսկ Զատկի Ե-րդ օրը, Հինգշաբթի, 21 Ապրիլ, Նորին Բարձր Սրբութիւնն պիտի ընդունի ժամ 7½ն, նոյնպէս Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ, մայրաքաղաքիս դպրոցներու ուսուցչական մարմիններուն և աշակերտաց ու աշակերտուհեաց ներկայացուցիչները։

(Կնիք)

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը, ինչպէս գրեցինք երէկ, հեռաւոր չէր Բերա-կանը դրկեց մայրաքաղաքիս եկեղեցիներու Թաղ. Խորհուրդներուն, որպէս զի Զատկի առթիւ յորդորէն ժողովուրդը հրազէն չպարպելու համար.—

«Ոստիկանութեան Նախարարութեան կողմէ ի Պատրիարքարան ուղղեալ ծանուցագիր մը կը յայտնէ թէ Ս. Զատկի տօնին առթիւ հրազէն պարպելէն շատ մը վնասներ կը պատահին, ու կը յանձնարարէ անցեալ տարիներու նման ազգու պատուէրներ տալ որոնց որ անկ է եա կենալու համար այդ սովորութենէն։

«Թէեւ մեր բարեպաշտ ժողովրդեան մէջ այսպիսի սովորութիւն մը չկայ, բայց և այնպէս հարկ դատուեցաւ այն յանձնարարութիւնն հաղորդել ձեզ, որպէս զի առ ի զգուշութիւն պէտք եղած պատուէրն ըլլայ, և հակառակ այս հրամանին և մեր ազգայնոց սովորութեան՝ հրազէն չպարպուի»։

Ս. ԶԱՏԿԻ տօնին առթիւ Պատրիարքարանը երէկ մէկ մէկ ամօսկան առաւ բոլոր պաշտօնեաներուն։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը օրինութեան կոնդակ մը դրկեց ճարտարապետ Աւետիս էֆ. Բէքմէզեանի, որ, ինչպէս գրեցինք, Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիի Նորոգութիւններուն անձնուիրաբար հսկած և եկեղեցիին ենուկին Նիթական շահ մը գոյացուցած էր։

ՌՈՏՈՍԹՕՅԻ Առաջնորդ Տ. Վահրիհ Մ. վրդ. կը հեռագրէ Պատրիարքարան թէ Էշրեֆէն մեկնած է Ռոտոսթօ. իսկ Կէլիպոլուի Տ. Խաչն և Ռոտոսթոյի Տ. Թաթուլ քահանաներն ալ արտօնած է դարձեալ պաշտօնավարելու, զորս ուրկէ առաջ փիլոնազրկութեան դատապարտած էր ինք՝ Վահրիհ վրդ.։

ԱՂԲԱՄԱՐԱՑ կաթող. Տեղապահ Տ. Յովսէփ եպս. խնդրած է Պատրիարքարանէն որ Սիեանի Ս. Խաչ վանքը գտնուող թարգմանական Ղեւոնդ պարեզին կարգալոյծ ըլլայ, հակառակ պարագային գոյթակցութիւն պիտի պատճառէ ժողովրդեան։

ԲԵՐԱՑԷՆ Տիկին Մ. Թ. ասկէ առաջ բողոք բարձած էր իր ամուսնին դէմ, և Դատաստանական Խորհուրդը նկատողութեան առնելով Տիկնոջ խնդիրը 1904 Յուլիս 6 թուականի որոշմագրով իրաւունք տուած էր կնոջ, միւսնոյն տունն առաջարկելով որ հաշտուին իրարու հետ։ Այդ որոշմագրէն ի վեր այրը չէր ուզած հաշտուիլ կնոջ հետ և նոյն իսկ միտկ զուակը որ իր քովն էր, չէր ձգեր որ մօրը հետ տեսնուի։ Ուստի Տիկին Մ. Թ. գրով մը դիմած էր էջմիածին և ամուսնալուծում պահանջած էր Ընդհ. Հայոց Ս. Հայրապետէն։ Ն. Ս. Օծութիւն այս անգամ այդ կնոջ գիրը ղրկած է Պատրիարքարան՝ կրօն. ժողովին նկատառմանը և տնօրինութեանը յանձնելով զայն։

ՎԱՆԱՑ Սալնապատի Որբոնաբին Հոգաբարձութեան օրինական պայմանաժամը լրացած ըլլալով, հրաժարականը մատուցած է տեղւոյն Գաւառ. Վարչութեան որ ընդունած է, պայմանաւ որ մինչեւ նորի մը ընտրութիւնը շարունակէ իր պաշտօնը։ Գաւառական Վարչութիւնը եռանուն ցանկ մը ներկայացուցած է Պատրիարքարան, որպէս զի անոր մէջէն նոր Հոգաբարձութիւն մը կազմուի։

ՏՐԱԳԻԶՈՆԻ քահանաներէն Տ. Շիղա որ իր նիւթական անձուկ վիճակին դարման մը ըլլալու համար ուրիշ թեմի մը մէջ պաշտօն խնդրած էր Պատրիարքարանէն, այս անգամ սկսած է դարձեալ պաշտօնավարել տեղւոյն մէջ։ Առաջնորդ Տ. Ներսէս եպս. իր դրդիչներուն վրայ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ, ինչպէս նաեւ մայրաքաղաքիս բոլոր ազգ. վարժարանները փակ են այսօր Աւագ Հինգշաբթի առթիւ։

ՎԱՐԱԳԱՑ վանուց (Վան) հոգաբարձութիւնը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Աղեքսանդրիայէն Ա. Մ. էֆ. Ժամկոչեան, ինչպէս ամէն տարի, այս տարի ալ ըստ սովորութեան 76 ֆրանքի գումար մը նուիրած է Վարագայ վանուց որբանոցին, զոր ստացած են Ս. Պատարագ Հօր ձեռամբ։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ Ս. Խաչ վարժարանին կրօնաւոր ուսանողները թիւը այս տարի հասաւ 110ի։ Առանց հագուստի և կօշիկի անհրաժեշտ պէտք ունէին դպրոց երթեւեկելու և պատապարուելու համար։ Մինչ Ս. Խաչի Թաղ. Խորհուրդը, թաղին այս մեծ պէտքը գոհացնելու միջոց կը խորհէր, Յանձնաժողով մը, ինքնաբերաբար յօժարութեամբ ստանձնեց այս հոգը ու թէ՛ թաղեցի, թէ թաղէն դուրս գտնուող բարեսէր ազգայնոց օժանդակութեամբ, այս 110 ուսանողները զատկական վայելուչ և ամբողջ հագուստներ ընդունեցին, ինչպէս նաեւ գլխարկ, կօշիկ, գուլպայ, եւայլն։ Երէկ առաւօտ Ս. Խաչի վարժարանին մէջ այս ամէնը բաշխուեցան ուսանողներուն և ամէնէն գեղեցիկը սա էր որ բոլոր այս հագուստները թէև կերպասով համարձէք, սակայն տարազով ու գոյներով կը տարբերէին իրարմէ, այնպէս որ դիտողները չէին կրնար որոշել այս ազգ ձիրաւորմ ըլլալը։ Պատահած, կարկտուած հագուստներով և քիրք քիրք կօշիկներով վարժարան եկող ազգիկ և մանչ փոքրիկ ուսանողները անօրինակ ուրախութեամբ և գոհութեամբ ստացան իրենց զգեստները։ Այս միջոցին Յանձնաժողովին յարգելի անդամներէն մին 3-4 տարեկան աղջիկ մը հարցուց թէ գո՞ն էր, և ուրիշ բանի պէտք ունէր։ Տղեկը սիրուն ժպիտով՝ մը պատասխանեց թէ վերոգրեալ (!) մը կ'ուզէր։ Ի վերջոյ հասկցուեցաւ որ այս վայելչասէր փոքրիկը ձեռնոցի մը պէտքն զգացած էր ան՝ զոր վայելուչ կերպով զգեստաւորուելէն ետքը։ Սրտայոյզ տեսարան մը կը պարզէին նոր զգեստի երես չտեսած փոքրիկները օրոնք գուրգուրանքով կը սեղմէին իրենց սեփական զգեստը, կօշիկը, գլխարկը։ Մանուկներու այս հրճուանքը մեծագոյն ուրախութիւնը պիտի ըլլայ անչուշտ նուիրատուներուն, որոնց անունները այսօրուընէ սկսեալ կը հրատարակենք։ — Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայր զրչ. 190, Գեր. Տ. Մկրտիչ եպիսկ. Վեհապետեան 108, Տ. Խաչէն, Տ. Հմայեակ, Տ. Վարամ, Տ. Տաճատ և Տ. Աբրահամ քահանաները 20ական, Վահ. Պատրիկ էֆ. Կիւլպէնկեան 324, Վահ. Նշան էֆ. Գասզեան և Տեարք Իրրանօսեան եղբ. 216ական, Տեարք՝ Յարութիւն Ալիբարմաքեան 180, Գէորգ Թարգմեան, Ռուբէնս Պէրպէրեան, Բարթող Թէլեան, Միհրան Պէզազեան, Մագուտ Նարլեան, Մկրտիչ Եազմաճեան, Սարգիս Տանիլեան, Բէսէլ Մարգարեան, Նարիպ Ճէզվէճեան և ՈՒՄ 120ական, Թէոդիկ, Կարապետ Բուլճեան. Գառնիկ Աստուածատուր, Պետրոս Տ. Գասզեան 108ական, Թոփալեան եղբ. 95, Միհրան Մէրամէթեան 81. Յարութիւն Փափազեան 80, Գրիգոր Ապրպեան, Մկրտիչ Պէզազեան, Եղիազար Ժամկոչեան, Տոքթ. Գ. Խաչատուրեան, Կարապետ Պատմաճեան, Պանրի պէյ և Ընկ., Գ. Կարապետեան, Տ. Զրաքեան, Սարգիս Աստարճեան, Գ. Էվրէնեան, Կարապետ Պէշիրեան 60ական Գ. Ֆէրրա, Մինաս Երէցեան, Յումեան Ճէզվէճեան, Տիրան Կիւմիւշկիրտան, Մ. Ասէմեան, Գ. Գայէրեան, Գառնիկ Սեդրաեան 54ական։

ՖԻԼԻՊԷԷՆ Խ. Մէնդիլեան և ընկերութիւնը տասը օսմ. ոսկի նուիրած է Սգդ. Հիւանդանոցին, ձեռամբ Հայրարքուժ էֆ. Մէնդիլեանի։

ԷՅՈՒՊի Ս. Աստուածածին եկեղեցիին զատկական ծաղիկը ձիրաբար նուիրած է Նշան էֆ. Վարժապետեան իր սովորութեան համեմատ։

ԿԷՏԻԲ.ԲԱՇՑԻ վարժարանին աղքատ սաներուն զգեստաւորութեան առթիւ հեռաւոր նուէրները եղած են. — Տեարք՝ Տիգրան Ելքէնեան 27, Օսկիան Կիւմիւշեան 30, ՈՒՄ, Նարիպ Ճէզվէճեան, Կարապետ Քարամանեան 20ական, Գէորգ Աղամեան, Մխսաք Յակոբեան, ՈՒՄ, ՈՒՄ, ՈՒՄ, ՈՒՄ, Սիմոն Գազանճեան, ՈՒՄ 10ական, ՈՒՄ, Մարարոս Մաղեան, ՈՒՄ, Թաթէոս Քարաքաշ, ՈՒՄ, Կարապետ Մանասեան, Լեւոն Փափազեան, Տիգրան Գազազեան, ՈՒՄ, ՈՒՄ, Տաճատ Քէչեեան 5ական։ Նախորդին հետ ընդհ. գումար 657 դրուշ։

ՀԱՅ ԲՈՂՈՔԱԿԱՆՆԵՐԷՆ.—Անցած կիրակի (ապրիլ 3/16) Կ. Պոլսոյ Հայ-Աւետ. եկեղեցւոյ ժողովը գումարուեցաւ Պոյալը-Հաուզի մէջ։ Նախորդ Հոգաբարձութեան պաշտօնավարութեան շրջանը լրացած ըլլալով նոր ընտրութիւն պիտի կատարուէր։ Եկեղեցիին մէջ իրենց ունեցած պաշտօնին բերմամբ Հոգաբարձութեան մնայուն անդամ են Վեր. Ա. Շմաւոնեան և Բրոֆ. Յակոբոս էֆ. Ճէնիրեան։ Ասոնցմէ զատ 9 անդամ ընտրելու համար քուէարկութեան ձեռնարկուելով բացարձակ առաւելութեամբ ընտրուեցան, Տեարք՝ Յարութիւն Կոստիկեան. Միրիճան Գալփագճեան եւ Պատ. Գ. Գունտուրաճեան։ Մնացած վեցին ընտրութեանը համար հետեւեալներուն մնացածներէն նոր քուէարկութիւն կատարելու ժամանակ չէլլալով, աւելի քան է չահողներէն կարգաւ 6 անձ եւս առնուեցաւ։ Զարեքշաբթի օր այս նորընտիր ժողովը իր անդրանիկ ժողովը գումարեց ուր դիտողութիւններ եղան թէ, 9 անդամէ բաղկացած ժողովի մը մի միայն երեք անդամը բացարձակ քուէով ընտրել և մնացած վեցը առանց քուէի որոշելը օրէնքի հակառակ է։ Այս արդար դիտողութիւններուն վրայ, նորընտիր հոգաբարձուներէն ոմանք հրաժարեցան և ժողովը ցրուեցաւ առանկ որ վերջնական ընտրութեան ինչ ըլլալը անորոշ էր մնայ դեռ։ Բաղայոյս ենք որ ասանկ կարեւոր մարմին մը օրէնքի սահմանին մէջ կ'ընթանալ, և անոր իրաւասութեան դէմ ո՛չ ոք պատճառ կ'ունենայ վերջէն դանգաեալու։

— Ամերիկեան Աստուածաշունչի ընկերութեան արեւելքի Տնօրէն Տոքթ. Գօէն անցած շաբթու Եգիպտոս գնաց, ուրկէ Նաբլուսի ճամբով պիտի վերադառնայ։

ՏԷՆԷԿ ՄԱՏԷՆԻ մէջ փաստաբանութեամբ պարապող Միսաք էֆ. Թապիպեան, մարտ 30ին մեռած է և յուղարկաւորութիւնը կատարուած է տեղւոյն մէջ, սաստիկ բազմութեան մը ներկայութեանը։ Հանգուցեալը կարող փաստաբան մը է եղեր և սիրուած ամբողջ տեղացիներէն։

ՄԵՐ ԿՐԴ ԷՋԻՆ մէջ կարդալ Հիւանդանոցի փոխան զատկական այցելութեանց, Խասգիւղի վարժարանին աղքատ ուսանողներուն զգեստաւորութեան և Սկիւտարի վարժարանին Խնամակալութեան եղած նուիրատուութիւններուն ցանկը։

ՆԵԱՊՆԱԿՍՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ-ԼԱՅՏԻ ՄԷՋ

Կիրակի օր Գաղդիւղ Տէր և Տիկին Յեսու Շամատանեանի բնակարանին մէջ տեղի ունեցաւ Օր. Հայկուհի Յ. Շամատանեանի նշանախօսութիւնը Թուղթի ծանօթ վաճառական և առաջնակարգ սեղանաւոր Զգօն էֆ. Խորատանեանի հետ։

Զգօն էֆ. Բերայի Գերմանական վարժարանին մէջ իր ուսումն առնելէ ետքը Նեբրոպա գացած և առեւտրական վարժարանի մը գաղութացին հետեւելով յաջողապէս աւարտած է զայն։ Այսօր առեւտրական և տեղանաւորական հրապարակին վրայ ծանօթ է իբրեւ ուղղամիտ, պարկեշտ և զարգացեալ երիտասարդ, բառին ճշմարիտ առումովը։ Զգօն էֆ. երկրորդ որդին է հանգուցեալ Այիքան էֆ. Խորատանեանի։

Իսկ Օր. Հայկուհի Սկիւտարի Հօմ քոլէժէն շրջանաւարտ եղած բարեկիրթ և զարգացեալ Օրիորդ մըն է, որ իր բնածին յատկութիւններովը և քնարերգի ու քոլէժին մէջ ստացած դասախարակութեամբը կոչուած է ըլլալ բարի տանտիկին և պարտաճանաչ մայր։ Այս բարեդէպ նշանախօսութեան ներկայ էին ազգականներ և բարեկամներ, որոնց մէջ կը նշմարուէին Վահ. Աբիկ և Մաթուս Ունճեան էֆ.ները, Տէր և Տիկին Գրիգոր Յան Շամատանեան, Տէր և Տիկին Կիւլլապի էֆ. Կիւլպէնկեան, Գրիգոր էֆ. Էվրէնեան, Այրի Տիկին Կ. Էվրէնեան. Տէր և Տիկին Խաչիկ Խորատանեան, Տէր և Տիկին Կարապետ Խորատանեան, Տէր և Տիկին Աստուածատուր Հարենց, Տէր և Տիկին Տոքթ. Յակոբեան, Տէր և Տիկին Մկրտիչ Եազմաճեան, Տէր և Տիկին Կ. Գասմաճեան, Զարեհ Յան Շամատանեան, Զարեհ էֆ. Խորատանեան եւն.։

Խմբագրութիւնս իր շնորհաւորութիւնները կը յայտնէ երկու խօսեցեալներուն և Շամատանեան Խորատանեան ընտանիքներուն՝ այս բարեդէպ խնամութեան առթիւ։

ԾԱԽՈՒ ԿԱԼՈՒԱԾ

Ս. Եկեղեցւոյս կալուածներէն Սամաթիա, Գօձա Մուսապիա Փաշայ Թաղ, Սալլը Մանասթիր ճառաէ 118 և 120—122 թիւ երկու տունները Բերայի կողմէ աճուրդի դրուած և 367½, ոսկի գին գտած է։ Աւելի վճարելով գնել փափաքողք կը հրաւիրուին Թաղ. Խորհրդարանս ամէն առաւօտ ժամը մէկէն երեք բանակցելու համար թուականէս մինչեւ 10 օր։

Թաղ. Խորհուրդ
Ատենադպիր Ատենապետ
Գ. ՀԱԳՈՅԵԱՆ Յ. ՉԻԼՃԵԱՆ

Սամաթիա, 4 Ապրիլ 1905

ՁԱՏԿՈՒԱՆ ՁԷՕՐԷՔ

ԳՆԵԼԻ ԱՈՒԱՋ ՊԱՅԱՌ ՄԸ ԿԵՐԷԷՐ

Զատկի առթիւ, եթէ կ'ուզէք գնել համեղ ու թարմ չէօրէքներ, դիմեցէք Գուվգարու՝ կայսրանին մօտ, 26 թիւ, էթմէքճեան Մանուկ աղայի խանութը, ուր կը պատրաստուին շաքարով և առանց շաքարի՝ համով հոտով չէօրէքներ, հաւկիթը թարմ, եղը անարատ և ալիւրը ընտիր։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Ինչպէս յայտնի է Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ վերջերս նորոգութիւններ տեղի ունեցան։ Երէկ առաւօտ եկեղեցւոյն Քարոզիչ Տ. Հովսեպեակ Սրբազան իր քարոզէն վերջը եկեղեցւոյն շինութիւնը յիշեցնելով ժողովուրդին, երբ կ'ուզենք անոր սատարողները, կը յաւելուր նաև թէ «Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ այս նորոգութիւնը հարկ անհրաժեշտ էր, որովհետեւ Մայր եկեղեցիէն վերջը կ. Պոլսոյ Հայ եկեղեցիներուն մէջ երկրորդն էր ան»։

Նոյն պահուն Ղալաթիոյ կեդր. Վարժարանի Խնամակալութեան անդամներէն մին եկեղեցւոյ մէջ ներկայ ըլլալով՝ Քարոզիչ Սրբազանին այս յայտարարութեան վրայ սասիկ կ'այլայլի և բազմի ձայներ կ'ուղղէ իր շուրջը գտնուողներուն՝ ըսելով թէ ի՛նչ հանգամանքի Քարոզչի մը Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին կ. Պոլսոյ երկրորդ եկեղեցին հայտարել, մինչդեռ Ղալաթիոյ եկեղեցին աւելի հին և աւելի նախապատիւ է։

ԲԵՐԱՑԻ

11/24 Ապրիլ 1905
Բերա

ՄԱՆԶՈՒՄԷ

Այսչափ պարզ խօսքի մը համար զուր տեղը թղթեր է խնամակալը. Տ. Հմայեակ Սրբազան ուրիշներէն սորվելու պէտք չունի մայրաքաղաքիս եկեղեցիներուն դասակարգութիւնը, ո՛չ ալ Ղալաթիոյ եկեղեցին սորոգասել ուզած է Բերայինէն։ Ն. Սրբազնութիւն պարզապէս ըսել ուզեր է թէ, Մայր եկեղեցիէն ետք Բերայի եկեղեցին է որ մայրաքաղաքիս ամէնէն կեդրոն թաղին մէջ հաստատուած է ու բազմաթիւ ծխականներ ունի իր շուրջ։ Ղալաթիոյ եկեղեցին վանքի մը, ուխտատեղիի մը հանգամանքը առած է և միշտ իր նուիրականութիւնը ունի ինչպէս ամէն Հայու՝ նոյնպէս ալ Բերայի Ս. Քարոզիչին սրտին մէջ։

ՐԷՍՄԻ

ՆԸՇԱՆ

Մագասը սամի Սատաբէթենի էվրազ գալէմի խուլեֆաբաշան րիֆ. Սէյտ Էօմէր էֆէնտիւէ սէրօրունճի ռիւթպէսէն Օսմանի նշանը ալիսի ինսան պուլրուլմուշ սէր։

ՆԵՐՔԻՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Ուլայի Ա. սատիճանին բարձրացաւ Հանր. Պարաքի վարչութեան Սելանիկի անօրէն Ահմէտ Նէսիմ էֆ.։ Ուլայի Բ. սատիճանին՝ նոյն վարչութեան Գրուսայի անօրէն Մէհմէտ Թէվֆիգ էֆ. և Հանր. Պարաքի Կեդր. վարչութեան տասանօրդի ճիւղին անօրէն Էմուսիս պէյ։

ՊԱՇՏՕՆ.— Թաղապետական 3րդ շրջանային անօրէն կարգուեցաւ 5րդ Թաղապետութեան անօրէն Իպրահիմ պէյ, որուն յաջորդեց Ա. Թաղապետութեան անօրէնի օգնական Բիւշրի պէյ։

—Էսիրնէի Մէսիրէ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Հաֆիզի նախկին գայմագամ Եորկաքի էֆ.։

— Ինէգոլուի նայիպ անուանուեցաւ Պարամչի նախկին նայիպ Մուհսին էֆ.։ Պալանքզի (Աստա) նայիպ՝ Էթհէմ նախորդ նայիպ Էրիս կալիպ էֆ.։ Մէհիտիչի (Էնկիւրի) նայիպ Քօչկիրի նայիպ Մէհմէտ Ֆայիզ էֆ. Զէրմիքի (Տիարպէքիր) նայիպ Թարիքի Հաճի նայիպ Մուսթաֆա Ճէվատէթին էֆ.։ Մրլասի (Սվազ) նայիպ Բաղլրքի նայիպ Ահմէտ Թէվֆիգ էֆ.։ Տիվրիկի նայիպ՝ Կիւրինի նայիպ Մուսթաֆա Թէվֆիգ էֆ.։ Թէնոսի նայիպ՝ Սուպիայի նայիպ Ալի Ռիզա էֆ.։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Ա. Օսմանիէ պատուանշան շնորհուեցաւ Կայս. Բժշկ. վարժարանին ժամկարգութեան ուսուցիչ Գէորգ Պէյիմ Էօմէր փաշայի։ Բ. Օսմանիէ՝ Պեռական Խորհուրդին վճռաբեկ ատեանին անդամ Ֆուատ պէյի։ Բ. Մէճիտիէ՝ Էսիրնէի նայիպ Նուրի էֆ.ի։

ԲՆԱԿԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ.—Քաղաքի մը առողջական վիճակին համար առաջնակարգ խնդիր մըն է բնակավայրերու վիճակը։ Մանաւանդ բազմամարդ մեծ քաղաքներու մէջ յայտնի է թէ աղքատ դասակարգը որքան ողորմելի վիճակի մը մէջ կ'ապրի։ Պոլսոյ մէջ ալ ուշադրութեան արժանի կէտ մըն է բնակավայրերու մաքրութեան հարցը։ Փողոցներ կան ուր արեւը հազիւ կը թափանցէ և խոնաւութիւն մը կը տիրէ, որ այնքան վտանգաւոր է առողջութեան։ Քաղաքին բնական ձեւը լեռնային է և արուեստը շատ դիւրաբեր բան ըրած է օրբագրելու համար բնութիւնը։ Իրաւ է որ գեղեցիկ դիտուարութիւնները կը կնճռատեն հարցը, երբ յանախակի հրդեհներ արժատապէս չեն մաքրեր այս անձուկ վայրերը, ուր յոյն ալ չմնար կատարեալ առողջութեամբ ապրելու նեղ, երկար, ծուռ ու մուռ փողոցներու մէջ կապելաներով, խոհարարի խաներով, սափրիչներով, մասվաճառներով և սրճարաններով եղերուած, մթին ներքնամասով, գէշ օդաւորուած, աղտեղութիւններով լեցուն, որոնց ամէնքը՝ թշնամի են առողջութեան։ Սակայն շատ դժուարին է ամէն կողմ օժտել նոր և առողջապահիկ բնակարաններով, ինչպէս են օրինակի համար Շիշլիի նոր թաղերը։ Դիտենք թէ Քաղաքապետ Վահ. Բրտվան փաշա վիրա կը զբաղի քաղաքին բարեզարդութեամբ։ Ասոր ապացոյցներն են Բերայի Մեծ փողոցը լայնցնելու, Բաթիշանի պարտէզը ընդարձակելու, ամառնային թատրոնը վերաշինելու և Թէփէ պաշէին մինչեւ Շիշ-հանէի պահականոցը նոր կառուցի մը բանալու գործերը։ Դիտենք թէ Ն. Վահ. Թիւն կը զբաղի մասնաւորաբար բնակավայրերու առողջապահութեան խնդրով և հրաման տրուած է քաղաքապետական ճարտարագէտներու որպէսզի հակեն նոր շէնքերուն առողջապահիկ պայմաններու մէջ շինուելուն։ Սակայն դեռ շատ բան պէտք է ընել գնահատելի փոփոխութեան մը հասցնելու համար Թաղեր, ուր քամահաղբը և անկանոնութիւնը կը տիրեն շէնքերու կազմութեան և շինութեան մէջ։ Պատուական գործ մը պիտի ըլլայ ան, զոր ամէնէն աւելի Բրտվան փաշա ի վիճակի է կատարելու։ 1278 Զիլհիճէ 25 թուականի կանոնագիր մը կը տարածէ որ փողոցները լայն և ուղիղ գիծի վրայ ըլլան, այսինքն կ'արգիլէ շէնքերուն ճակատը դուրս ցցուած մասեր հատատել, բացի մասնաւոր բացառութիւններէ. առներուն բարձրութեան չափը կը սահմանէ և կ'արգիլէ խաները ուրիշ նիւթէ շինել այլ միայն քարէ ի՛նչպէս նաեւ վաճառատունները և մթերանցները։ Կը հրամայէ փլցնել աւեր վիճակ ունեցող պատերն ու շէնքերը կամ գէշ շինուած ըլլալն փլել սպառնացողները։ Այս կանոնագրին օրինազանցութիւնները Պոլսոյ մէջ կը քննուին Շինութեանց Ծանձնաժողովէն որ դատարանի մը ձեւը նեսաբութիւնը ունի հ. որուն անդամները կ'ընտրուին Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութենէն։ Լաւ պիտի ըլլար եթէ յանձնաժողովին իրաւասութիւնը տարածուեր նաեւ շէնքերու առողջապահական մասին վրայ։ Ժողովուրդին համար մեծ ծառայութիւն մը պիտի ըլլար խիստ կերպով հսկելը առողջապահիկ պայմաններու գործադրութեան, որով պիտի արգիլուին կարգ մը հիւանդութիւններ և կանխահաս մահեր։ Այս միջոցը բացարձակապէս անհրաժեշտ է մեծ բնակութեանց համար, որովհետեւ ամենէն վատագոյնը անլոյս սենեակներու թունաւոր և ապոտ օդը շնչելն է։ Պէտք է մէկ բառով ապրիլ բաց պատուհաններով, օդով, միշտ և ամէն առեն մաքուր օդով։

Լեվոնդ Հէրայս

ՀԱՊԵՇԻՍՏԱՆԻ ԻՍԼԱՄՆԵՐԸ. — Վեհ. Սուլթանը տեղեկանալով որ Հապէշիստանի Իսլամները պէտք եղածին չափ մզկիթ չունին, բարեհաճեցաւ հրամայել որ կայս. Կառավարութիւնը 4000 ոսկի յատկացնէ Հապէշիստանի կարգ մը քաղաքներուն մէջ մզկիթներ շինելու համար։ Ասոնցմէ մէկ հատը հոյակապ կերպով պիտի շինուի Հապէշիստանի մայրաքաղաքին՝ Աբիս-Ապապայի մէջ և Վեհ. Սուլթանին անունով պիտի կոչուի Համիտիէ։ Կայս. այս հրամանին գործադրութիւնը ուսումնասիրելով, որոշուեցաւ Էվգաֆի սընտուկին մէջ տրամադրելի գտնուած 1800 ոսկին առնել և մինչեւ 4000 ոսկիի լրացնելով, դրկել զայն Մենելիք կայսր, Պոլիս գտնուած պատուիրակութեան միջոցով, որպէս զի յատկացուի մզկիթներուն շինութեան։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ. — Գուքրէլի Բոլիբոէ Քorkսբսնեսեցց ռուսերէն թերթը կը գրէ.— Մեր դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ վերջերս մեծ համակրութիւն ցոյց կը տրուի Օսմանցիներու հանդէպ։ Ամէն ոք կը փափաքի որ Թուրքիոյ և Ռումանիոյ միջեւ բարեկամութիւնը տեւական ըլլայ և համաձայնութիւն մը կնքուի։ Թէ՛ Թուրքիա և թէ Ռումանիա խաղաղասէր են և իրաց կացութիւնը պահպանելու կ'աշխատին։

ՈՍՏԻԿԱՆ-ՋՕՐԱՑ համար վարժարան մը բացուեցաւ Մալաթիոյ մէջ։ Հատ մըն ալ Խարբերդի մէջ պիտի հաստատուի։

ԱԹԷՆԻ Օսմ. դեսպանատան Բ. քարտուղար Ճէվատ պէյ՝ Զէթինէի դեսպանատան Ա. քարտուղար կարգուած ըլլալով, անցեալ շաբթու հրաժեշտ առնելու համար ներկայացաւ Յունաստանի Երկրորդ Թագաւորին որ Ճէվատ պէյի շնորհեց Ս. Փրկիչ պատուանշանը։

ՅՈՒՆԱՏ Պարիսեցի խնդրեց Դատական Նախարարութենէն որ թեթեւ յանցանքներու համար բանտարկուած Յոյները առժամապէս արձակուին Զատկի տօներուն առթիւ։ Նախարարութիւնը պէտք եղածը գրեց պատկանելի իշխանութեանց։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐ.— Թեսալիոյ մէջ չորս Պուլկար աւազակներ ձերբակալուեցան, որոնք խումբեր կազմել և զէնք ներածելու կ'աշխատին եղեր։ Իրենց վրայէն գտնուեցան Թուղթեր, որոնք Պուլկար քոմիթէին Թեսալիոյ կողմերը գործելու եղանակին կը վերաբերին։

—Մանաստիրի Թիմուր Հիսար գաւառակին մէկ գիւղին մէջ ընդհարում մը կատարուեցաւ Պուլկար աւազակներու և օսմ. զօրքերու միջեւ։ 15 աւազակներ սպաննուեցան և անոնց զէնքերն ու պարկերը գրաւուեցան։ Սպաննեալներուն մէջ կար Բանչօ անուն հռչակաւոր յեղափոխականը։ Զօրքերէն միայն մէկ հոգի վիրաւորուեցաւ։

ՀԱՆՔ.— Դոնիայի Սաւ-Տիրէէմի ըսուած տեղը երեւան հանուած անդիկի հանքին արտօնութիւնը տրուեցաւ Ապարիլ Ֆէթահ էֆ.ի և ընկերոջ։

ՓՐԷՏԻ ՖՕՆՍԻԷ էմիՐՍԻՆԻ 100ին 3ով 500 ֆրանքնոց 30 000 նոր պարտաքաղթերը ապրիլ 23ին պիտի ընդունուին Բարիզի Սակարանին մէջ։ Այս նոր պարտաքաղթերը 370001էն 400, հազար թիւը պիտի կրեն։

ՍՆԱՆԿ.—Աւեւար. Բ. դատարանը սնանկ հռչակեց Բերա, Կլավանի փողոց հաստատուած Թօհաֆէի Տիմիթրի Լիմօնի օղլուն։ Դատարանին անդամի օգնական Ճանքօ էֆ. Ժիւ Քօմիքէ և փաստաբան Օնիկ Աֆէքեան էֆէնտին ալ առժամեայ Սէնտիք կարգուեցան։

— Ափր. Տրիպոլիս հաստատուած վաճառական Սավաթօ Ճիա անանկ հռչակուեցաւ։

ԻԶՄԻՐԻ գերման նամակատան մէջ գողեր մտած էին և 5000 ոսկի գողցած էին, ինչպէս գրած էինք։ Այժմ մասնաւոր լուր մը կուգայ ծանուցանել թէ թէև փորձ եղած է դրամարկղը խորտակելու, բայց յաջողուած չէ։ Մէկը, որուն վրայ կը կասկածուի, կը փնտռուի փութով։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԼՈՆՏՈՆ, 16 ապրիլ.— Ճարտնական 20ի չափ մարտնաւեր կիրակի օր անցան Գամրանի բացերէն։

—Լոնտոնի ծովային շրջանակներուն մէջ խիստ անհանգստութիւն կը տիրէ Սինկաբուրի արեւելակողմը առեւտրական նաւերուն ենթակայ եղած վտանգներուն համար։ Ծովային ապահովագրութեանց սակերը դարձեալ բարձրացան։

ՀՌՈՄ.— Գերման կայսրը Վենետիկի մէջ ներկայ պիտի գտնուի Սաբարիոյ Արտաքին գործոց Նախարար Կոլոմբովաքի կոմսին և Իտալիոյ Արտաքին գործոց Նախարար Մ. Թիթոնիի տեսակցութեան։

ՊԵՐԼԻՆ.— Ռուս կառավարութիւնը 400 միլիոն փամփուշտ յանձնարարեց արտասահման։ 200 միլիոնը՝ Գերման աւուներու, 100 միլիոնը՝ Ֆրանսական և 100 միլիոնն ալ Մաքառ աւուներու։

ԿՈՐՍՈՒԱԾ ԿՆԻՔ

Երկու կնիք կորսուած է, մէկը մեծ մէկը պզտիկ։ Վրանին գրուած է Տաճկերէն գրով «Քօնաքլարը ալթիքանկա ալճըլարըն քէթիխուսաը՝ Նազարէթ»։ Գտնողն կը խնդրուի ներկայացնել Ազա Ճամի, Ռումելի խանի դիմաց սրճարան Արթին աղայի, ուր գոհացում պիտի տրուի բերողին։

ԱԿԱՐԱՆ

ՊԱԼԱԹԻՈՅ ԲԱԿԱՐԱՆԸ

13,26 Ապրիլ 1905

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	96.13½
Ամէնէն բարձր գինը	96.14
» վար գինը	96.05½

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	133.50
Երէկուան բարձր գինը	133.62½
» վար »	132.75
Քրէդիթ Ֆոնսիէ Էմիբուէն Ա	322.—
» » » Բ	277.—
Քարափ	121.
Գանք Նաս. Կրէս.	435 50
Թրամվայի Բաժնեթուղ

Ս. Գաբրիել տպարան Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու մեջ

Գ. ԳԱՐԵՍԵՆ

Հրատարակչատան հիմնադիր՝ 1828 թվականին

Գրասենեակ՝ Հարթֆորդ — Հարթֆորդ, Կոնեկտիքաթ 9 Գրանդերսի

Գրասենեակ՝ Գրանդերսի 9 — Հարթֆորդ, Կոնեկտիքաթ